

**Secretariat Interdiocesà
de Pastoral de Joventut de Catalunya i les Balears
SIJ**

MIRADA NOVA
**Vers un nou impuls de la Pastoral de
Joventut**

Barcelona 2003

Primera edició, tardor 2003

Redacció final:

Rosa Deulofeu –Delegació Pastoral Juvenil de Barcelona
Teresa Maria Figuerola –MIJAC C/B (Moviment Infantil i
Juvenil d'Acció de Catalunya de Catalunya i les Balears)
Joan Pujol –Delegació de Pastoral Juvenil de Lleida
Valerià Simón – URC (Unió de Religiosos de Catalunya)

© SIJ: Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Joventut de
Catalunya i les Balears

ISBN:

Dipòsit Legal:

Imprimeix:

SUMARI

PRÒLEG	6
INTRODUCCIÓ	7
ABREVIATURES	8
VEURE	9
LES DIMENSIONS DEL JOVE	9
1. La persona del jove	10
2. Les amistats i el món afectiu	10
3. La família	11
4. L'estudi i/o el treball	11
5. El temps lliure	12
6. Els mitjans de comunicació i les noves tecnologies	12
7. La política	13
8. Els valors	13
9. L'experiència religiosa, cristiana i eclesial	14
10. L'acció transformadora. La vida associativa. La participació. El voluntariat	14
JUTJAR	16
MARC GENERAL DE LA PASTORAL DE JOVES	16
1. Necessitat d'identitat	16
2. La personalització: fer emergir la pròpia realitat personal del jove	16
3. El grup	17
4. Jesús, model de vida	17
5. L'Església, punt de trobada per a la vida i la comunió fraterna	18
ACTUAR	19
PISTES PASTORALS. ADAPTACIONS I CANVIS. COORDINACIÓ I RECURSOS	19
1. Pistes pastorals	19
1.1. Per a convocar, iniciar i animar grups de joves	19
1.2. Metodologia	21
1.3. L'animador	22

2. Adaptacions i canvis	23
2.1. Una coherència interna global com a crida	23
2.2. Objectius per a facilitar la revisió i el discerniment	23
3. Coordinació i recursos	26
3.1. Coordinació	26
3.1.1. Criteris	26
3.1.2. Objectius concrets	26
3.2. Recursos	27
3.2.1. Humans	27
3.2.2. Materials	27

MIRADA NOVA
Vers un impuls de la Pastoral Juvenil

El *Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Joventut de Catalunya i les Balears* (S.I.J.) ha aprofundit en aquests darrers mesos la reflexió que va concretar-se en la *Proposta de Pastoral de Joventut*, que va presentar i difondre en ocasió de l'Aplec de l'Esperit a La Seu d'Urgell, la Pentecosta del 2002. Amb *Mirada Nova* ofereix ara una ulterior reflexió i suggeriments vers un impuls de la Pastoral Juvenil.

Són uns materials de treball estructurats en el clàssic esquema Veure, Jutjar, Actuar. Cada títol d'aquests tres apartats pot ser útil, independentment dels altres, per a una reflexió personal o per un treball en grup.

El primer apartat VEURE tracta de les dimensions que configuren i condicionen la vida del jove. La nostra acció pastoral ha de connectar amb la vida i l'acció dels joves.

L'apartat JUTJAR subratlla les conviccions que han de definir les línies de la pastoral de la joventut. Els joves han de ser evangelitzats i alhora han de ser invitats a ser subjectes actius, protagonistes de l'evangelització, artífexs de la renovació social. La centralitat del Misteri de Jesucrist és la clau de volta de la nostra acció pastoral. La nostra pastoral parteix de l'Església i ha de portar a la construcció d'una Església de comunió i missió entorn del Bisbe diocesà. L'acció i el testimoni han d'anar units a la contemplació i a la celebració dels esdeveniments salvífics de la nostra fe de cristians.

El tercer apartat ACTUAR senyala pistes per a l'acció pastoral, que ha de convocar, iniciar i animar. Adverteix les adaptacions i canvis necessaris per dur-lo a terme i urgeix la indispensable coordinació per evitar la dispersió d'energies i expressar una sincera comunió eclesial. Finalment postula els recursos necessaris per a un servei efectiu.

Els delegats diocesans de Pastoral de Joventut i els representants dels diversos moviments, associacions i serveis diocesans, la Vicaria de Pastoral de Joves de la URC i també els moltíssims animadors de grups de joventut en la trobada de començament de curs, han participat amb diligent aplicació i zel apostòlic en l'elaboració d'aquests materials que ara presentem. Els Bisbes els hi hem donat gustosament el nostre vist-i-plau i encoratgem tots els agents de la pastoral de joventut a un *nou impuls* amb *Mirada nova* al món dels joves. Es tracta amb definitiva que, com els exhortava el Papa en l'encontre a «Cuatro Vientos» el maig passat, els nostres joves, vivint l'experiència de l'amor de Déu en una íntima amistat amb Jesucrist, no es desanimin davant el mal, immersos com estan en una cultura mancada d'interioritat, que posa en perill la mateixa integritat i dignitat de la persona.

Demaneu un nou impuls a la pastoral dels joves per tal que puguin irradiar germanor evangèlica, ser constructors d'un món més just, homes i dones pacífics i pacificadors.

+ Carles Soler i Perdigó
Bisbe de Girona

INTRODUCCIÓ

PRESENTACIÓ DE LA JORNADA DE PASTORAL DE JOVENTUT I DOCUMENT NOVEMBRE DE 2003 (imatges)

El document "Mirada nova: vers un nou impuls de la pastoral de joventut" és el fruit d'una il·lusió: relançar la Proposta de Pastoral de Joventut presentada a l'Aplec de l'Esperit de Vilafranca del Penedès el dia 30 de maig de 1998. Per fer aquest pas, calia conèixer els nostres joves, tenir present la seva realitat, saber quines eren les nostres oportunitats pastorals i detectar-ne de noves, saber què podem fer i què no. Calia elaborar una eina comuna per al treball pastoral amb adolescents i joves a Catalunya i les Balears. I tot això tenint en compte tots els carismes i àmbits on es duen a terme activitats de pastoral juvenil: els moviments, les comunitats parroquials i religioses, els serveis, les escoles...

El Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Joventut va donar resposta a totes aquestes inquietuds: es van crear comissions de treball, jornades de pastoral i es van demanar col·laboracions; es van dedicar moltes hores dins les reunions del SIJ, atès que s'havia de recopilar tot el material i fer-ho amb compromís i consens.

Avui, aquest esforç de tots ja té forma i ha sortit a la llum. Tenim un document base, una eina de treball comuna, que ens ha de permetre arribar als adolescents i joves de les nostres diòcesis.

Aquest document es divideix en tres parts, seguint l'esquema de la revisió de vida. A la primera part, que correspon al *veure*, hi tenim resumits tots aquells aspectes que conformen la dimensió del jove: la persona del jove, les amistats i el món afectiu, la família, l'estudi i/o el treball, el temps lliure, les noves tecnologies, la política, els valors, l'experiència religiosa, cristiana i eclesial, l'acció transformadora, la vida associativa, la participació i el voluntariat. El contingut d'aquesta part va ser difosa en la Jornada de Pastoral de Joventut el novembre de 2001.

En el *jutjar*, les línies pastorals donaran a la nostra pastoral aquell marc que farà que el jove o adolescent s'adoni d'on és, què se li ofereix i què hi ha de diferent respecte de tot allò que la societat li ofereix.

I per últim l'*actuar*. Aquest cop donem idees del que podem fer, canviar, millorar per poder encabir aquesta proposta dins la vida del jove i la jove. Una sèrie d'accions que no ens ha de deixar indiferents a cap dels agents pastorals, sigui quin sigui el seu compromís dins l'Església.

Ara bé, el SIJ no creu que tot aquest material hagi de ser un grapat de lletres i frases plenes de bones intencions per ser llegides una tarda de diumenge, sinó que ha de ser un material descobert i viscut per tots. Per aquest motiu, avui tindrem l'oportunitat de viure i gaudir de primera mà el *jutjar* i l'*actuar*.

Sigueu benvinguts i gaudiu d'aquesta d'experiència. Hem de tornar a casa amb una mirada nova.

ABREVIATURES

CHL: Christi Fideles Laici (Vocació i Missió dels Laïcs)

CPT: Concili Provincial Tarraconense

LG: Lumen Gentium (Constitució Dogmàtica sobre l'Església)

PPJ: Proposta de Pastoral de Juvenil

LES DIMENSIONS DEL JOVE

INTRODUCCIÓ

«*La nostra acció pastoral ha de partir de la vida i acció dels joves*» (PPJ I, 1.1).

Si la nostra proposta ha de partir d'aquest referent, hem de conèixer el jove: saber com es mou, què pensa, quins neguits té, què viu com a alegries, quins són els col·lectius... Però hem de tenir present que els elements variaran en el temps i que els trets dels joves d'avui no seran els mateixos que els de demà. Per aquest motiu cada cert temps hem de tenir en compte els següents elements:

- La persona del jove
- Les amistats i el món afectiu
- La família
- L'estudi i/o el treball
- El temps lliure
- Les noves tecnologies
- La política
- Els valors
- L'experiència religiosa, cristiana i eclesial
- L'acció transformadora. La vida associativa. La participació. El voluntariat

Fa dos anys vam engegar una enquesta per saber què deien els joves dels nostres moviments i centres sobre aquests temes, i aquestes són les conclusions. El fruit d'un esforç de tots que ens permetrà conèixer-nos més.

1. La persona del jove

La persona és alguna cosa més que el conjunt d'elements socials i culturals que l'envolten. I el jove no n'és l'excepció. Té una sèrie de trets que es relacionen i el fan únic. Li donen identitat. Aquests trets són:

- *Diferències entre els joves* segons el sexe, l'edat, l'origen social (poble, barri, ciutat...), la classe social, l'ètnia, l'educació familiar i escolar rebuda, l'estudi i/o el treball, l'atur, el medi sociocultural on es mouen, la manera de pensar i d'entendre les coses... La combinació d'aquests trets els confereix, a cada un d'ells, la qualitat d'únics.
- *Neguit pel seu aspecte físic* perquè s'adonen que és una eina d'integració, d'acceptació social. Per aquest motiu, pel cos, per la imatge, per la salut i el vestit faran «petits» sacrificis, tant econòmics com materials (ex: apuntar-se a un gimnàs).
- *Por i no acceptació del fracàs*. Dificultats per sobreposar-se a les frustracions. Aquestes sensacions són fruit d'estar immersos en una societat de l'èxit i de la perfecció tècnica. La societat no ens deixa mostrar la nostra fragilitat humana. No ens podem dir febles ni ser-ho.
- *A la recerca de seguretat* a través dels diners o per l'adquisició de béns.
- *Tendència a viure el present* sense pensar què pot succeir en el futur, què li podrà demanar o què li podrà oferir. Amb aquest comportament volen demostrar que són madurs, sense adonar-se que estan allargant, molts cops, la seva adolescència. Els costa prendre decisions que orientin la pròpia vida.

2. Les amistats i el món afectiu

El món de les relacions i els amics marca els joves. Dediquen força temps a estar amb ells. Les seves vivències d'amistat i afectives els condicionen per a situar-se d'una manera o una altra davant de la societat i els esdeveniments.

Els *amics* cobren una especial importància. Poden arribar a considerar que l'amistat els ajuda més que no pas les relacions familiars. Viuen les relacions personals d'una manera intensa perquè els fan sentir que són valorats, estimats i escoltats. Davant d'aquestes mostres d'afectivitat, el grup d'amics pot tenir una gran influència en la presa de decisions personals. Aquesta influència és molt important quan se senten insegurs i vulnerables. Tendeixen a una autoestima baixa. I tot plegat els pot determinar quina serà la seva situació davant la vida personal.

Valoren el món dels *sentiments* i les *emocions*, però tenen dificultats per canalitzar-los i expressar-los. Estan en una *etapa de descoberta* del món afectiu i relacional, aviat

comencen a formar parelles sense plantejar-se un projecte en comú. Es dóna bastant la confusió entre amor i sexe.

Tenen un important desig de *fidelitat* tant respecte als amics com amb la parella. No ho consideren un valor, sinó un fonament important i necessari per a les relacions humanes. Aquesta fidelitat els permet trobar refugi quan ho necessiten.

3. La família

Si dèiem que els joves passaven molt de temps amb els amics, no succeeix el mateix amb la família. Les relacions familiars passen a un segon terme quan apareixen els amics o les relacions de parella. Però no hem d'oblidar que, tot i la manca de relació, la família té una influència molt decisiva en el desenvolupament personal i social del jove.

En general, els joves valoren la família perquè hi troben seguretat material i afectiva, una llar, un lloc de relacions humanes afectuoses..., i fins i tot, en alguns casos, un bon lloc d'acollida, una bona comunicació, i estimació... En les famílies desestructurades això ja no és tan possible.

El món laboral dels pares i/o dels joves, així com l'etapa educativa d'aquests ha provocat que els joves no tinguin normes, que hi hagi problemes de comunicació, manca d'afectivitat i, per tant, manca d'espai perquè els joves es puguin autoafirmar d'una manera natural i sense trasbalsos en el si de la família.

Hem d'apuntar que la família està perdent el seu paper d'agent de socialització religiosa, que tot i haver-hi joves en els nostres grups que provenen de famílies creients i bastant estructurades, també tenim joves que provenen de nous models familiars i sense arrels cristianes. Si volem connectar amb aquests joves, haurem d'aprendre a apropar-nos a ells, a acollir-los i a engrescar-los a seguir Jesús.

4. L'estudi i/o el treball

L'estudi i el treball són els dos àmbits habituals on el jove desplega la seva activitat social i on creix com a persona.

El jove d'avui s'enfronta amb uns horaris tant d'estudi com de treball en plena transformació. Es veuen obligats a delimitar el temps de lleure, el temps de treball i el temps d'oci. Han de buscar moments per a estar amb els amics, amb la parella, amb la família... conjugar tot això els costa.

Els joves que només estudien depenen econòmicament dels pares. Els que ho fan fora del seu lloc de residència guanyen un cert grau d'independència de moviment. L'estudi es converteix en una prioritat, que, per la pressió familiar o social, consisteix més en

un resultat acadèmic que no pas en una formació personal. Per aquest motiu tenen conductes molt individualistes i de molta competitivitat.

Tenim joves que estudien i treballen, d'altres que només treballen. Però la recerca d'aquesta feina es fa difícil. Normalment es troben amb feines precàries i que no responen a les seves expectatives. Però, per pressió familiar o situació personal, es veuen obligats a tenir una font d'ingressos. Han de canviar sovint de feina. Aquesta incertesa i el fet de no poder establir lligams, els impedeix crear una identitat pròpia, créixer personalment, mantenir relacions amb persones adultes, madurar i entrar a formar part de la societat.

Un aspecte interessant a comentar és la dificultat de participar en experiències col·lectives com els sindicats, les associacions d'estudiants o professionals, pel fet de no tenir temps o d'estar poc en el lloc de treball o per altres raons.

5. El temps lliure

El jove d'avui té una àmplia oferta d'activitats per a omplir el seu temps lliure, que al llarg dels anys s'ha anat ampliant considerablement. Segons el seu comportament, gustos o aficions, el podem classificar d'acord amb una, o més d'una, d'aquestes quatre maneres de viure el seu oci:

- *La consumista*: el jove que es troba dins d'aquest grup segueix un comportament materialista. Viu la societat de consum que l'envolta. Es deixa endur pel comportament de la majoria.
- *L'associativa*: el jove pertany a alguna entitat cultural o esportiva.
- *La relacional*: ens trobem davant d'uns joves que tenen necessitat de relació humana i per aquest motiu organitzen el seu temps lliure d'una manera senzilla: estones de cafè, parlar amb els amics, confidències, etc.
- *L'alternativa*: la majoria dels nostres joves pertany a aquest col·lectiu, però són una minoria dins el conjunt de la joventut. Se senten protagonistes: voluntariat, excursionisme, moviment cristià, catequesi, esplai, escoltisme... La societat civil i l'ecclesial els ofereix aquests espais on poden trobar alternatives al temps lliure convencional.

6. Els mitjans de comunicació i les noves tecnologies

Els mitjans de comunicació i les noves tecnologies, tant de la informació com de la comunicació, són el terreny cultural per excel·lència d'aquesta nova generació de joves. Es mouen amb facilitat entre aquesta tecnologia. S'adapten als avenços d'una manera ràpida i segura, i els influeix en la manera de relacionar-se entre ells, amb la resta del món i d'ocupar el seu temps lliure. Però hem de recordar que són eines del

primer món i que, o bé en fan ús amb un cert esperit crític, que prové de l'experiència en els moviments cristians, o bé, irreflexivament, atrapats pel seu atractiu. Davant d'aquesta influència, l'ús d'aquests mitjans en l'educació formal o pastoral hauria de ser fonamental.

Les noves tecnologies els han canviat la manera de comunicar-se, però no els han ajudat en la comunicació interpersonal entre joves i adults. Una comunicació del tot necessària per a la transmissió de valors, conviccions, creences, experiències, sofriments, alegries, esperances, fe... Tenim joves que es tanquen en aquest món tecnològic i de comunicació al qual no tens cabuda si no és a través d'una màquina.

7. La política

Els nostres joves tan sols coneixen com a règim polític la democràcia per l'època en què han nascut. No la poden comparar amb cap altra doctrina política, però són molt crítics amb ella.

Hi tenen molt poc interès. Veuen la política com una professió, massa llunyana, poc entenedora, corrupta, mancada d'ètica i d'honestedat.

Aquesta visió ve donada per la manca d'informació sobre què és la política, per la mediatització dels mitjans de comunicació, que tan sols en mostren el vessant més fosc, i pel desencant i desencís que en tenen els adults. No comprenen l'afany de poder i les passions humanes que impregnen la política. No s'adonen o no volen veure que a tots els moviments socials, culturals, associacions (noves i velles), si no tenen una canalització política, amb programes concrets... no els serà possible el canvi desitjat pel qual es lluita.

8. Els valors

Per què preguntar sobre els valors? Perquè els valors que predominen en una societat són els que determinen el tarannà de tota una generació. Conèixer-los et situen en una època i en una societat.

Els valors que els joves viuen com a normals s'emmarquen dins del «liberalisme». A partir d'aquests valors construeixen la seva jerarquia personal: la tolerància, el respecte a l'altre (però amb por d'expressar el que es pensa i d'entrar en diàleg), llibertat individual, el progrés, la raó convertida en raó tècnica i pragmàtica...

Però n'hi ha d'altres que s'apunten a una cultura de valors més alternatius: la solidaritat, la sensibilitat pel tercer i quart món. Aquests valors van més lligats amb les accions socials i els moviments en els quals participen.

Als joves dels nostres moviments i entitats, que es poden trobar en un dels dos grups, els costa viure valors comunitaris i col·lectius, però donen molta importància als valors cristians, la fe i l'evangeli.

9. L'experiència religiosa, cristiana i eclesial

En general podem dir que no hi ha gaire experiència religiosa en els nostres joves, hi ha un cert desencant. Els models d'experiència religiosa dels adults no són un referent significatiu per a ells. Alhora, també es constata que hi ha una recerca, un procés de descoberta de la necessitat de trobar el sentit de la vida, de poder entendre i sostenir fracassos i encerts. Això explica l'interès dels joves pel coneixement de les diferents religions.

Aquesta experiència és molt personal i molt variada. Els costa compartir la vivència espiritual, expressar els sentiments i fer silenci. Al costat d'aquest intimisme, i d'una conducta més aviat individual, es remarca la dimensió de grup i no pas de comunitat.

La transmissió de la fe cristiana la reben inicialment de la família, però també de la parròquia, dels amics, de l'experiència humana i, sobretot, de la relació interpersonal, del tu a tu. En general, han seguit un procés on els sagraments han tingut una especial importància. Viuen més els valors cristians que no pas la reflexió sobre aquests valors.

Tot i la manca de pràctica religiosa i la poca valoració que donen a l'Eucaristia, valoren molt positivament la pregària, ja sigui personal o en grup. Consideren que el grup els ajuda a encaminar la fe, a compartir-la, a reflexionar-la, a viure-la i a comprometre's. El testimoni de persones concretes els ajuda a créixer com a persones i a prendre compromisos.

A molts joves dels nostres moviments o entitats els costa descobrir en el missatge i en la globalitat de l'Església catòlica una proposta de sentit de vida i d'espiritualitat autèntica, i troben que no connecta amb la vida real. Això crea un allunyament que no els permet descobrir, entendre i viure **la realitat de l'Església**.

10. L'acció transformadora. La vida associativa. La participació. El voluntariat

L'acció transformadora és un dels elements importants i essencials del cristianisme, és el compromís en l'acció per a transformar la societat i l'entorn. La vida associativa, la participació, el voluntariat poden ajudar i han d'ajudar a realitzar accions transformadores dins la societat que siguin una concreció de la fe que es viu i se celebra.

Els joves fan accions puntuals, sense constància ni continuïtat, segueixen accions poc compromeses; podríem dir que fan més activitats que no pas accions seguides d'un projecte. Però aquestes són viscudes intensament i amb plaer.

Duen a terme aquestes accions en el seu barri, poble, ciutat o comarca. Senten que la seva personalitat es reforça, veuen que tenen un espai per a poder créixer. Però aquesta

participació en accions o activitats molts cops no els fa ésser protagonistes, no porten la iniciativa o bé no els cal assumir un compromís.

Els camps on realitzen aquestes activitats, accions puntuals o «compromisos» assumint responsabilitats són diversos: cultural, popular, el tercer o quart món, l'ecologisme, afers internacionals o lúdics, la parròquia, el moviment o entitat.

Els joves actius en moviments troben el protagonisme preparant accions que incideixen en la mentalitat i en les estructures culturals, en el món local, quotidià, de participació ciutadana en els barris, pobles, ciutats i comarques, qüestions de reivindicació propera a la solidaritat i globalitat internacionals. Això els permet veure avenços d'una manera immediata i viure el present.

JUTJAR

MARC GENERAL DE LA PASTORAL DE JOVES **Línies Pastorals**

INTRODUCCIÓ

La realitat present de la pastoral de joventut ens demana amb urgència una mirada nova vers l'acció, un nou estil de treball, més centrat en una **pastoral de proposta i de primer anunci de Jesucrist** (pastoral missionera), que doni prioritat a la presència dels animadors entre els joves en els diferents ambients, i que, alhora, faci dels joves protagonistes d'aquesta acció. Una pastoral «de desplaçament» que va allà on és el jove, perquè arribi a viure, progressivament, la vivència i l'experiència cristiana en la comunitat.

1. Necessitat d'identitat

Els joves han de ser evangelitzats i iniciats per a ser subjectes actius, protagonistes de l'evangelització, artífexs de la renovació social (CHL 46) i no simplement considerar-los objectes de la sol·licitud de l'Església (PPJ I, 1.1. a).

És important per als joves pertànyer a un col·lectiu o grup com a procés d'identificació. Madurar, per al jove, significa anar descobrint i unificant, progressivament, el desig de la identitat amb la recerca de la seguretat, la llibertat personal i l'autonomia, l'autoestima i la dignitat, referides als valors cristians (Mt 5,1-16).

2. La personalització: fer emergir la pròpia realitat personal del jove

El fet de partir de la realitat i de la vida ha de desvetllar i crear en els joves una consciència oberta, crítica i compromesa (PPJ I, 1.1 c).

Cal animar-los a l'encontre personal i comunitari amb el Crist viu, que és el qui ens ha de guiar pel camí de la fe i el qui la porta a la plenitud (He 12,2) (PPJ I, 1.2 c).

Cal partir sempre del jove concret, com a persona individual, de la realitat que viu i de les seves necessitats:

Acompanyar la persona vol dir acollir-la individualment, potenciant el diàleg personal per a:

- Respectar els seus ritmes.
- Ajudar a discernir els valors educatius cristians.
- Equilibrar els moments pastorals curts (les trobades massives) i els moments pastorals llargs (la quotidianitat del grup).
- Estar atents als canvis que es produeixin.
- Ser flexibles i adaptables a les noves situacions.
- Anar als punts bàsics. No s'ha de confondre mai el que significa «adaptar-se als joves» amb el que és «perdre l'objectiu del procés».

3. El grup

El procés de revisió de l'acció, de la qualitat de presència, de vivència i celebració de la fe, s'ha de fer dins del caliu comunitari (grup, moviment, parròquia, diòcesi) (PPJ I, 1,3 a).

La pastoral de joves té com a marc imprescindible la vida de grup, que, sempre necessari, compleix funcions diverses segons els moments. És en el grup on cal proposar de fer les experiències concretes i necessàries per la maduresa personal.

Acompanyar el grup vol dir crear el caliu i la vida, d'una manera progressiva, per a:

- L'acollida, el diàleg i l'experiència.
- La recerca interior, l'obertura als altres, l'acció i el servei.
- La pregària, la celebració i el discerniment: vivència comunitària de la fe.
- La descoberta de la voluntat de Déu en la pròpia vida.
- El compromís com a resposta a la crida de Déu.

4. Jesús, el Crist, model de vida

La centralitat del Misteri de Jesucrist és la clau de volta de la nostra acció pastoral. En Jesús, el Crist, hi descobrim la realització de les aspiracions més nobles i pregones de la humanitat (PPJ I, 1.2).

La pastoral juvenil, per a ser completa, ha de portar el jove al plantejament seriós de l'opció de vida. Cal, doncs, proposar i acompanyar les diverses vocacions eclesials (laïcal, religiosa, sacerdotal) (PPJ I,1.3 e).

- La fe en Jesucrist esdevé resposta al desig d'espiritualitat, a la manca de sentit.
- Jesús el fill de Déu, esdevé model de vida, participant activament en la societat del seu temps, i prenent, quan cal, un protagonisme decidit a favor dels més pobres i necessitats en les diverses situacions d'injustícia.
- La pastoral de joves ha de crear espais de caliu humà, de confiança, de comunió i d'acció per a acompanyar els processos de creixement en els quals els nois i noies descobreixen la seva vocació en la societat i en l'Església.

5. L'Església, punt de trobada per a la vida i la comunió fraterna

La pastoral que fem parteix de l'Església i ha de portar a la construcció d'una Església de comunió i missió, entorn del Bisbe diocesà, principi i fonament visible de l'Església del lloc (LG 23). I per a possibilitar l'aculturació de la fe i que l'Evangelí parli totes les llengües, convé la coordinació pastoral de les Esglésies locals de Catalunya i Balears com a territori definit per una cultura i història comunes (CPT 138; LG 23) (PPJ I 1,3).

L'acció i el testimoni han d'anar units a la contemplació i a la celebració de la fe (PPJ I 1,4).

La pastoral de joves ha de tenir lloc dins un bon caliu comunitari (grup, moviment, parròquia, arxiprestat, diòcesi) que els ajudi a sentir-se membres actius en les seves comunitats de referència i, alhora, descobrir l'Església com a si matern.

Sense oblidar el treball fet en anteriors etapes, la pastoral de joves s'ha de desenvolupar al llarg de l'adolescència i la joventut amb un projecte elaborat, que permeti:

- L'acció evangelitzadora impulsada a través del testimoniatge rebut i l'anunci explícit de Jesucrist.
- La contemplació com a espai de creixement interior i de relació amb Déu.
- La celebració comunitària de la fe (l'Eucaristia, principalment) com a lloc d'encontre personal i comunitari amb els germans i amb Déu.

PISTES PASTORALS. ADAPTACIONS I CANVIS. COORDINACIÓ I RECURSOS

1. Pistes pastorals

1.1. Per a convocar, iniciar i animar grups de joves

La pastoral de joventut és un procés educatiu que afavoreix la vivència de tres grans moments que no sempre coincideixen amb la cronologia d'edat dels joves i/o amb les seves situacions personals. Cada moment té el seu contingut i la seva metodologia, però s'interrelacionen, i configuren un procés que es dona en diferents etapes de la vida de la persona.

Aquest procés s'ofereix a joves en diferents situacions:

- a) Joves que convoquem per primera vegada.
- b) Joves que pertanyen a diferents grups (de voluntariat, d'acció social, d'esplai, de teatre...) i se'ls proposa la descoberta i aprofundiment de la fe en Jesucrist.
- c) També és un procés a viure en els diferents cicles d'edat de distints itineraris pastorals, per tant, ens adreçem a joves que provenen de la catequesi, de moviments de lleure, moviments d'AC, moviments de joves...

En un primer moment: convocar

- Oferir espais de trobada i comunicació partint de la realitat dels joves a qui va adreçada la convocatòria. Això s'ha de reflectir especialment en el contingut d'aquestes trobades.
- Donar protagonisme als joves, és a dir, que la convocatòria no faci dels joves uns mers espectadors. Per això és important incorporar joves en l'equip que elabora, prepara i presenta la convocatòria.

- Oferir una trobada en clau positiva, és a dir, partint dels valors clau dels joves.
- Al principi no oferir processos sinó activitats en les quals es trobin bé, construeixin relacions d'amistat, on se sentin acceptats i, per tant, constatin que poden presentar-se tal com són i parlar del que realment els preocupa.

Aquest nivell de convocatòria respon al que anomenem moments pastorals curts, és a dir, a convocatòries puntuals adreçades a joves que convoquem per primera vegada o bé en el començament de l'adolescència i/o joventut en els moviments organitzats o grups que ja funcionen, a partir de les quals es pot oferir formar grup i, doncs, iniciar un procés o una nova etapa dins del procés.

En un segon moment: consolidar

- Proposar-los de formar grups oberts on hi hagi convocatòria constant, o servir-se de les eines que ens ofereixen els diversos moviments.
- La proposta ha de ser clara, és a dir, es proposa el grup per a viure un procés que els ajudi a descobrir Jesucrist com a resposta.
- Per això el grup els ha de possibilitar la descoberta i coneixement de Jesucrist ajudant-los a passar de la pregunta humana a la pregunta religiosa.

En aquest sentit s'ha de treballar:

- ✓ La trobada personal amb Crist mitjançant espais de silenci i de pregària.
- ✓ El coneixement de Jesucrist a través de la formació bíblica, de la *lectio divina*, de l'estudi de l'evangeli, etc.
- ✓ La formació cristiana clara i agosarada, partint del nivell que tenen i no donant les coses per suposades.
- ✓ La dimensió moral de la fe cristiana com una conseqüència de l'experiència de Déu i assumint la necessitat de viure una vida coherent amb l'evangeli que no separa el nivell humà del nivell cristià (la revisió de vida).
- ✓ La celebració de la fe: els sagraments (eucaristia, reconciliació, confirmació...), sense separar-los de la vida.
- ✓ La lectura creient de la vida: que descobreixin la mà de Déu en la seva vida.
- ✓ La dimensió de servei a través d'experiències on descobrir la vida cristiana: el voluntariat no tindria sentit si fos només l'acció per l'acció: cal una comunitat de referència que l'aculli i l'acompanyi.

Els grups tenen un projecte definit (Jesucrist i el Regne) i un procés concret, en el qual cada jove descobreix la crida personal de Déu, i, alhora, «són un mitjà adient que els ajuda a viure i testimoniar la fe» (CPT 27).

En el grup es comparteixen experiències de vida de fe, s'acullen testimonis d'altres persones i es genera la conversió personal i la transformació de l'entorn.

El grup ha de tenir sempre una referència comunitària més ampla (parròquia, moviment, comunitat religiosa, etc.).

En un tercer moment: optar

- Proposar explícitament el compromís de vida cristiana (militància) com a moment de maduració de la fe, de la resposta personal (la vocació) i del compromís evangelitzador.

En aquest sentit cal ajudar a:

- ✓ Enfortir la formació cristiana.
- ✓ Viure compromisos de presència i acció evangelitzadora en diferents medis i/o realitats (parròquia, moviment apostòlic, comunitat religiosa...).
- ✓ Discernir la vocació personal com a resposta de vida cristiana.
- ✓ Concretar el projecte de vida personal.

1.2. Metodologia

- Utilitzar el llenguatge de la narració, del conte, del teatre, del mim, de la dansa...
- Usar les noves tecnologies.
- Fer servir una comunicació més emocional que racional.
- Emprar el llenguatge simbòlic.
- Utilitzar espais senzills i acollidors.
- Partir d'experiències concretes per a després narrar el viscut i posar-hi nom.
- Potenciar la conversa per a comunicar i compartir el que viuen, senten, gaudeixen, pateixen.
- Promoure molt la comunicació, les relacions interpersonals serioses.
- Fomentar la comunicació de testimonis més que el discurs teòric.
- Impulsar el diàleg profund i comunicatiu.
- Afavorir el tu a tu: el contacte personal, el diàleg profund, comunicatiu...
- Incorporar molt més l'acompanyament personal.
- Saber-nos adaptar al procés personal de cadascú i revisar els objectius per vetllar perquè es visqui el procés.
- Etc.

1.3. L'animador

És la persona clau per al procés evangelitzador. És molt important que sigui adult en la fe i que visqui aquesta missió com a crida i com a do. Per això cal l'atenció i un acompanyament molt acurat dels animadors. En aquest sentit cal potenciar:

- La seva formació cristiana: és necessari preparar millor els qui han d'acompanyar aquests processos evangelitzadors en una línia personalitzadora.
- L'acompanyament del seu procés personal de creixement en la fe: cal acompanyar-los en el creixement de la fe, en el testimoni, en la vida comunitària i en l'elaboració del seu itinerari personal.
- Alimentar el seu sentit de pertinença a l'Església i la seva consciència de missió.
- Etc.

Perquè l'animador acompanya tant el grup com cada persona i, alhora, ell també ha de viure l'experiència de ser acompanyat. I, conscient que duu a terme la missió de l'Església, necessita formar-se constantment.

2. Adaptacions i canvis

INTRODUCCIÓ

Aquesta part del document pretén que totes les comunitats (parroquials, religioses, moviments...) puguin fer una revisió del seu tarannà i dels seus objectius per a poder ser de debò una «porta oberta» als joves. Aquesta imatge de porta oberta vol expressar la possibilitat d'accés real dels joves a les nostres comunitats i com les mateixes comunitats esdevenen permeables i acollidores de les noves generacions.

2.1. Una coherència interna global com a crida

Cal que hi hagi relació entre l'oferta als joves i el funcionament intern de cada comunitat o moviment. No són dos rostres diferents. Cal que l'estil i el contingut de l'oferta als joves sigui permeable a tot allò que viu la comunitat. Aquesta no pot plantejar-se els seus objectius i el funcionament habitual sense intentar una coherència amb el que està proposant a la gent jove que té contacte amb ella o que pertany als seus grups.

Aquesta crida a la coherència no ve donada per circumstàncies actuals que podrien motivar un cert «màrqueting» per a incorporar joves i que restaria en un seguit de modificacions aparents i puntuals; cal assumir aquest camí com la fidelitat al moment històric que viuen les noves generacions, que hem d'engrescar en el coneixement de l'Evangeli, coneixement que els hem de comunicar.

L'estil que hem d'intentar viure és l'estil del cristià que avui està desvetllant-se en la nostra comunitat. Pensar en això canvia la nostra perspectiva del que fem actualment. No hem de mirar cap a formes ni maneres de fer del passat (recent o una mica llunyà...), sinó tenir un tarannà global més d'acord amb el cristià d'avui. Un criteri que ens ajuda és diferenciar en el nostre viure el que és essencial del que no ho és. A vegades perpetuem pensaments i esquemes que no pertanyen a l'essència del cristianisme i que poden semblar lligats per sempre a la nostra manera de funcionar.

2.2. Objectius per a facilitar la revisió i el discerniment

Aquest seguit de punts i criteris han d'ajudar cada comunitat a revisar i analitzar la seva vida en relació amb els joves. Són una oportunitat per a fer reunions de diferents grups (consells arxiprestals o parroquials, juntes directives de moviments, instituts de vida religiosa, comunitats...) que, ben motivats i sentint la crida a un discerniment, comparteixin la seva realitat a partir dels punts exposats a continuació i estableixin propostes per a l'adequació amb la pastoral de joves.

Àmbits sobre els quals reflexionar

a) Els itineraris i propostes que oferim als joves

- El grau de personalització existent: ens adaptem al procés personal de cada jove? Des de quina etapa ho tenim en compte?
- Actituds envers els joves: acollida, simpatia, relació...
- Des de quin nivell real partim en aquestes ofertes? Des de pressupòsits teòrics —tot i que poden ser molt importants— però allunyats de la realitat que viuen o des de les seves necessitats i situacions vitals?
- Hi ha ofertes puntuals com accions a què apuntar-se i ofertes des dels diferents àmbits?
- Els oferim Jesucrist i no l'embolcall?
- ¿Hi ha una estructura comuna en el principi de les convocatòries i itineraris dels diferents grups i moviments —tot i ser plurals— o cadascú construeix amb processos molt diferents entre els quals costarà confluïr en el futur?

b) Experiència de Déu i espiritualitat

- Hi ha una necessitat d'espais i moments de pregària personal i/o comunitària. Temps de silenci i pau interior sense cap discurs ni reflexió, sinó per a entrar en un mateix i trobar-se amb Jesucrist. Com hi responem?
- Com podem optimitzar diferents ofertes que poden fer-se en un mateix lloc (per exemple, la parròquia) per part de diferents grups però amb la mateixa finalitat?

c) Celebracions i litúrgia

- Preguntem-nos si les celebracions tenen en compte especialment la participació dels joves en la seva organització i realització.
- Ens adonem que les dimensions estètica i musical de la litúrgia són molt valorades pels joves, molt més que les intervencions massa discursives?
- Anàlitzem l'estructura física del lloc de celebració: si aquesta expressa la concepció que té la comunitat de si mateixa i dels diferents ministeris. Cal veure com la disposició del lloc pot afavorir la incorporació dels joves a la vida de la comunitat.

d) Els animadors de joves

- Establir el suport, afectiu i efectiu, de la comunitat a la formació dels animadors de joves i al seu acompanyament personal.

e) Estructura i participació

- Cal fer que els joves se sentin protagonistes reals. Això suposa —malgrat les limitacions de l'edat i d'altres— deixar fer als grups de joves amb una llibertat responsable i acompanyada.
- Una oportunitat molt interessant és l'acollida als joves des de diferents àmbits parroquials o de moviments: Càritas, litúrgia, voluntariat, catequesi... i altres que esdevenen plataformes de contacte de la comunitat amb el món juvenil. Hem de ser conscients de la riquesa de cada grup per a oferir propostes i

activitats als joves i que esdevenen portes obertes d'entrades diferents a futures participacions en grups. Una coordinació en aquesta proposta pot esdevenir un projecte global d'oferta i contacte amb els joves des d'una parròquia, arxiprestat, bisbat, comunitat religiosa...

- Convidem a revisar, sense por, si l'estructura dels moviments és l'adequada per als joves d'avui, una estructura que es manifesta en un superàvit de reunions o en la manca de planificació i esdevé una limitació a la presència real amb els joves.
- També ens hem d'interrogar sobre l'acollida als joves: un «perdre» temps amb ells per a tenir moments per a escoltar, compartir... La presència entre els joves és la base per a qualsevol proposta o plantejament posterior.
- En moltes accions que poden fer els joves (i especialment en voluntariats o accions socials...) hem d'oferir comunitats de referència que acompanyin aquestes realitzacions.
- Les comunitats —especialment les de vida religiosa— han de plantejar-se la proximitat real als joves per a fer-se properes i accessibles i així ser conegudes des de dintre i fer-se més entenedores per als joves que hi tenen contacte.

f) Els llenguatges

- Hem de revisar els llenguatges que utilitzem, sobretot en la catequesi i la litúrgia. També totes les comunicacions que fem han de fer-se tenint presents els joves i la seva terminologia. S'han d'utilitzar els mitjans de comunicació social i les noves tecnologies com a vehicles de convocatòria, informació i formació.
- Les propostes que els fem arribar han de ser directes i clares. Hem de ser conscients que en el món del jove (i no tan jove) la imatge és el llenguatge més vigent i més proper.

g) Espais

- Hi ha d'haver espais per als joves. Com gestionem els espais per a ells? Participen ells mateixos de la seva gestió?

3. Coordinació i recursos

3.1. Coordinació

3.1.1. CRITERIS

1. Hem de partir de la consciència que els diversos moviments, associacions i serveis som una sola Església. La coordinació no és fruit només d'una necessitat o bona voluntat, sinó que és l'expressió d'aquesta convicció pastoral.
2. Per a realitzar l'itinerari i el procés de creixement en la fe dels joves d'una manera harmònica, s'han de trobar a escala diocesana les vies de col·laboració adequades entre les diferents delegacions (catequesi, apostolat seglar, ensenyament...) que afecten la pastoral de joventut.
3. Aquesta coordinació afecta també l'àmbit pastoral de la Tarraconense (tots els bisbats de Catalunya) i les Illes. Són necessàries línies comunes respecte als joves i respecte al llenguatge i les propostes que els poden arribar. Hi ha d'haver, doncs, una relació estreta entre tots els secretariats interdiocesans que tenen relació amb aquest camp, d'una manera directa o indirecta. Especialment el Secretariat Interdiocesà de Catequesi (SIC), delegats de pastoral vocacional, Secretariat de l'Escola Cristiana (SECC), Càritas, Litúrgia, Formació... i SIJ. Seria interessant la participació d'entitats que promouen el voluntariat des d'una inspiració cristiana: ONG i altres.
4. El coneixement mutu pot ser la primera passa per a fer accions compartides i arribar a tenir projectes comuns. És necessari compartir formació i activitats entre tots: tant en l'àmbit de la participació com en el de l'organització i els recursos.
5. Cal clarificar les intervencions pastorals que es fan a diferents nivells com a moment previ a una coordinació. El perquè, les intencions i l'abast d'aquestes intervencions han de ser coneguts per a poder planificar conjuntament.

3.1.2. OBJECTIUS CONCRETS

1. Establir a cada bisbat una comissió dels grups que incideixen o intervenen en la pastoral de joves per a treballar el coneixement mutu, la clarificació de les intervencions pastorals i fer així camí per a una planificació més coordinada.
2. Creació d'una comissió de treball en l'àmbit de la Tarraconense (amb participació de diferents secretariats interdiocesans) a proposta del SIJ, per a coordinar aspectes de pastoral amb incidència entre els joves.
3. Crear grups de treball per a estudiar diferents temes concrets relacionats amb la pastoral de joves amb participació de diferents secretariats, moviments...

3.2. Recursos

3.2.1 HUMANS

1. *Respecte a la formació, cal potenciar:*

- La preparació de laics i laiques.
- El tronc comú de formació d'animadors de joves.
- Els monogràfics.
- La coordinació i optimització dels recursos de formació en l'àmbit dels Centres d'estudis teològics i pastorals.

2. *Respecte als preveres*

- Vetllar per la seva presència tot acompanyant les diverses realitats de pastoral de joventut.
- Promoure una major formació per a acompanyar els joves completant-la en la seva pràctica quotidiana.

3. *Alliberar persones: preveres, religiosos i laics*

- Veiem necessari que hi hagi persones en els bisbats, moviments i instituts de vida religiosa alliberades per a animar la pastoral de joves.
- I que tinguin un nomenament explícit que suposi un temps de dedicació vers aquest tipus de pastoral.
- Aquestes persones són necessàries per diferents raons: són els referents (pals de paller) dels joves i dels seus animadors, són persones més adultes necessàries sobretot en el seguiment dels moviments i grups, i permeten assegurar la bona gestió.
- Han de ser vocacionades, sensibles i formades. I amb un sou que els permeti dedicar-se amb llibertat a aquest servei eclesial.

3.2.2. MATERIALS

1. *SIJ*

Entenem que el SIJ ha de tenir una seu pròpia amb personal que el pugui atendre i els recursos suficients per a desenvolupar la tasca de coordinació que se li demana. Ha d'esdevenir un centre de recursos interdiocesà per a la pastoral de joves.

2. *Suports*

Les noves tecnologies de la comunicació han de ser un mitjà habitual en el suport a la pastoral de joves. Els mitjans de comunicació social han de ser utilitzats per a vehicular les ofertes i realitats vers els joves adequant-les a les noves situacions que van sorgint.

3. *Espais*

Són indispensables espais físics per a la pastoral de joves que siguin senzills i acollidors. Caldrà debatre en els bisbats, els instituts de vida religiosa i també, en

menor escala, en els moviments, quins són els recursos i locals que es posen a disposició dels joves. Les opcions de futur en el patrimoni i les inversions han de tenir en compte la pastoral de joves com una opció prioritària per a atendre.

4. El finançament

Tot això no serà possible, en part, sense un finançament que permeti el desenvolupament d'aquesta pastoral, tant en l'àmbit local com també en el més general de bisbat, institut de vida religiosa o moviment. La presentació i explicació de les necessitats econòmiques que implica una aposta decidida per aquesta pastoral ajudarà a veure més clar els perquè i l'opció de futur que suposen.